

Bảo vệ quyền sở hữu công nghiệp (SHCN) trong giai đoạn hội nhập nền kinh tế thế giới

LG. Cao Bá

Cùng với xu hướng hội nhập nền kinh tế thế giới, cơ hội giao thương ngày càng mở rộng, đồng thời cũng là thử thách lớn cho những DN muốn mở rộng kinh doanh ra thị trường quốc tế. Đó không chỉ là thông tin thị trường, là giá cả, là kinh nghiệm buôn bán quốc tế... mà việc xây dựng những thương hiệu (TH) mạnh và bảo vệ được nhãn hiệu của mình trong quá trình cạnh tranh là một trong những vấn đề sống còn đối với các DN...

Giai đoạn đăng ký bảo hộ quyền SHCN:

Các vấn đề phức tạp về thủ tục pháp lý đăng ký quyền bảo hộ SHCN và hệ thống pháp luật nhằm thực thi quyền bảo hộ đó đang là trở ngại cho nhiều DN trong nước. Phải nói rằng nhiều DN Việt Nam chưa thực sự quan tâm tìm hiểu các quy định pháp lý về quyền SHCN. Rất nhiều DN chủ quan, coi nhẹ việc đăng ký bảo hộ quyền SHCN, không đăng ký bảo hộ nhãn hiệu, kiểu dáng ngay từ đầu... để đến khi tung sản phẩm ra thị trường và hàng đã bị làm nhái, làm giả mới đăng ký, dẫn đến những khó khăn tranh chấp không đáng có. Hoặc cũng có nhiều đơn vị đăng ký ngay từ đầu, nhưng lại không rành về thủ tục pháp lý, dẫn đến đơn vị từ chối, tốn tiền bạc, thời gian công sức.

Bên cạnh đó, do thiếu tầm nhìn chiến lược về thị trường tại những quốc gia mà sản phẩm của mình có tiềm năng vươn tới nên nhiều DN lơ là trong việc đăng ký quyền bảo hộ SHCN ở nước ngoài. Đến khi DN mở thị trường ra nước ngoài mới biết TH của mình đã bị người khác đăng ký, bây giờ muốn lấy lại phải tốn nhiều tiền bạc và công sức. Điển hình như công ty bia Sài Gòn, thuốc lá Vinataba, Petro Việt Nam, vông xếp Duy Lợi...

Để tránh được những hạn chế rủi ro không đáng có đó, tốt nhất các DN Việt Nam nên nhờ các công ty tư vấn luật SHCN thông thạo về các thủ tục pháp lý và ngôn ngữ, để họ giúp DN thực hiện các dịch vụ tra cứu và đăng ký quyền SHCN cho mình tại Việt Nam cũng như tại nước ngoài ngay từ đầu, tránh tranh chấp sau này. Lệ phí đăng ký không phải là lớn nếu so sánh với giá trị tài sản TH của DN, vì vậy không nên tiết kiệm để rồi phải tốn kém gấp nhiều lần sau này sau khi có tranh chấp.

Giai đoạn thực thi quyền bảo hộ SHCN:

Không nên nghĩ rằng để bảo vệ một TH thì chỉ cần đăng ký bảo hộ quyền SHCN với Cục SHCN là xong. Thực tế nhiều DN đã phải mất không ít tiền bạc, thời gian, công sức theo đuổi những vụ kiện cáo kéo dài nhằm bảo vệ TH của mình dù đã có đăng ký bản quyền, đăng ký bảo hộ SHCN. Việc thực thi quyền bảo hộ SHCN ở nước ngoài hay ở Việt Nam, nói chung đều rất phức tạp. Để có thể bảo vệ được TH khỏi các hành vi gian lận thương mại, làm nhái, làm giả, tránh tranh chấp về quyền sở hữu, ngoài việc đầu tư xây dựng những TH riêng độc đáo, rồi đăng ký bảo hộ đầy đủ, thì các DN cần phải phối hợp chặt chẽ với các tổ chức và cơ quan thực thi pháp luật để ngăn chặn các hành vi vi phạm nói trên.

Ở Việt Nam, những bất cập trong hệ thống hành pháp nhằm thực thi quyền SHCN cho các DN là vấn đề đã được nhiều người, nhiều tổ chức bàn luận từ lâu và quá trình cải tiến, hoàn thiện bộ máy này cần phải có thời gian. Nhưng không phải vì thế mà các DN cứ chờ đợi. Chúng tôi cho rằng các DN cần phải chủ động hơn nữa trong hoạt động sản xuất kinh doanh của mình. DN cần phải chủ động phối hợp với các cơ quan có chức năng và dự trù kinh phí cho các hoạt động phát hiện và ngăn chặn hàng nhái, hàng giả (vì bộ máy và ngân sách Nhà nước sẽ không bao giờ đủ cho các hoạt động thực thi này). Khi có tranh chấp xảy ra, nên hợp tác với các công ty đại diện pháp lý về SHCN, họ nắm rõ các quy định của luật pháp về vấn đề này, sẽ giúp cho DN tiết kiệm được chi phí và thời gian kiện tụng tranh chấp.

Tại thị trường nội địa, việc tranh chấp kiện tụng, hay ngăn chặn hàng nhái, hàng giả tuy có phức tạp nhưng còn có thể thực hiện được. Nhưng nếu ra thị trường quốc tế, việc tranh chấp kiện tụng thường tốn rất nhiều chi phí và thời gian, mà không phải DN Việt Nam nào cũng đủ khả năng theo đuổi, cho nên cách tốt nhất vẫn là "chú trọng phòng hơn chữa". Có nghĩa DN nên đăng ký quyền SHCN đầy đủ ở nước ngoài để tránh tranh chấp quyền sở hữu, chủ động xây dựng TH của mình cho tốt, quảng bá thật tốt ra nước ngoài để nâng cao nhận thức NTD, chú trọng đầu tư vào khâu nhãn mác, bao bì sản phẩm, tem chống hàng giả..., để làm nản lòng những kẻ có ý định làm giả, làm nhái. Trường hợp nếu quyền SHCN đã bị xâm phạm tại thị trường nước ngoài rồi thì DN phải chuẩn bị nghiên cứu, cân nhắc thật kỹ lưỡng về mọi mặt trước khi quyết định theo đuổi việc kiện tụng. ■